

Żywoty Szekspira:

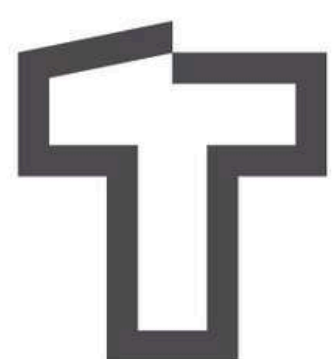
Człowieka ze Stratfordu życie po życiu

Shakespeare's (after)lives

Konferencja Polskiego Towarzystwa Szekspirowskiego
Polish Shakespeare Association Conference

23-24.04.2026

**GDAŃSKI
TEATR
SZEKSPIROWSKI**

Rok 2025 przyniósł znaczące odkrycie, rzucające światło na dość słabo udokumentowane życie Szekspira: list zaadresowany do Dobrej Pani Szekspir (Good Mrs Shakespeare), mieszkającej przy Trinity Lane w Londynie w pierwszej dekadzie XVII wieku. List ten udowadnia, że Anne Shakespeare (a może Agnes Shakespeare?) mieszkała z mężem również w Londynie, a nie – jak dotąd uważano – wyłącznie w Stratfordzie. Co ciekawe, to odkrycie „potwierdza” poniekąd obrazy Anny w fikcyjnych biografiiach Szekspira: współcześni twórcy nie bardzo chcą wierzyć w marginalizację tej osoby (i postaci), przydając jej – niejako wbrew zapisowi w testamencie Szekspira (otrzymała „tylko” drugie najlepsze łóżko) – dużo większą sprawczość i znaczenie. Odkrycie Matthew Steggle’a z Uniwersytetu w Bristolu, szeroko komentowane w mediach i świecie naukowym, pokazuje, jak bardzo spragnieni jesteśmy wiedzy o życiu „największego pisarza”, a także dowodzi, w jak dużym stopniu wiedza ta wymaga ciągłych poszukiwań i uzupełniania.

2025 to rok znamienity również pod innym względem – odbyła się w nim bowiem premiera nagrodzonego Złotymi Globami (2026) filmu Chloé Zhao *Hamnet*, będącego ekranizacją niemniej znanej powieści Maggie O’Farrell pod tym samym tytułem z 2020 r. Zarówno powieść, jak i film są kolejną w XXI wieku próbą nieco innego odczytania biografii Szekspira, w której kluczem jest postać zmarłego przedwcześnie syna dramaturga (por. film Branagha *All Is True* z 2018 r. a także komiks #19 „Sen Nocny Letniej”, *The Sandman*).

Życie i twórczość Szekspira, jego ‘duch’ obecny w kulturze, stanowią nieustającą inspirację do powstawania coraz to nowych popularnonaukowych i naukowych biografii oraz bardzo ogólnie pojętej literatury dokumentu osobistego (life-writing), na którą składają się, obok tekstów kultury o charakterze dokumentalnym, także wytwory fikcyjne (filmy, powieści, seriale, itd. oparte na lub nawiązujące do życia Szekspira). Co więcej, ponad 400 lat po śmierci Szekspir „żyje” nie tylko w notach biograficznych, ale także (i może przede wszystkim) w swoich dziełach, które dynamicznie się zmieniają, zarówno w adaptacjach, jak i rewizjach kanonu, a także w coraz to nowych przekładach. Oczywiście polski wkład w żywoty Człowieka ze Stratfordu jest szczególnie dla nas istotny, ze względu na wpływ, jaki w kulturę polską wniosło „spolszczanie” Szekspira (por. słynny przekład Hamleta pióra Krystyna Ostrowskiego w XIX w. czy też „polonika” Witolda Chwalewika w XX w.), określanie narodowej tożsamości (Stanisław Wyspiański), teatralne i telewizyjne adaptacje jego utworów, polskie samodzielne biografie (Władysław Tarnawski, Stanisław Helsztyński) oraz biografie z fikcją w tle (Tomasz Kowalski).

Tegoroczna konferencja jest poświęcona licznym naukowym i kulturowym przejawom Szekspirowskiego „życia po życiu”: żywotom Szekspira i jego dzieł. Zadajemy sobie pytanie, co składa się na fenomen, zjawiskowość i żywotność tego twórcy. Choć wiemy, że nie otrzymamy pełnej i ostatecznej odpowiedzi na to pytanie, nie jesteśmy zwolnieni od jego ciągłego stawiania.

Zapraszamy osoby naukowo i zawodowo zajmujące się twórczością Stratfordczyka do nadsyłania propozycji wystąpień, które badają następujące aspekty biografii i twórczości Szekspira w tłumaczeniu i sztukach performatywnych, wizualnych, itd.:

Szekspira żywota rozmaite:

- historia biografii szekspirowskich
- Szekspirowskie „biopics”
- archiwalne luki, gorączka teorii, historie alternatywne

Szekspira życie po życiu:

- Szekspir a lęk przed wpływem (Bloomowskie „spotkania ducha z duchem”)
- Szekspir a derridiańska widmologia
- widmowe formy tworzenia: Szekspir i przekład jako refrakcja, ślad, trop, resztki
- wskrzeszanie Szekspira: nowe życia adaptacyjno-performatywne

Szekspir a duchy:

- duchowość wczesnonowożytna, duch epoki, duch czasu, duch kapitalizmu
- zjawy, zmory i upiory w twórczości Szekspira

Szekspir a nieprzewidywalność:

- „czarny łabędź” ze Stratfordu: nieprzewidywalność zdarzeń; przyszłość biografistyki
- niewspółczesna współczesność, diagnozy przyszłości

Dziedzictwo nieobecności:

- tropienie śladów biograficznych w literaturze
- terapia Szekspira/ terapia Szekspirem: psychoanalityczne uwikłania

The year 2025 brought a significant discovery that shed light on Shakespeare's poorly documented life: a letter addressed to Good Mrs Shakespeare, who lived on Trinity Lane in London in the first decade of the 17th century. This letter suggests that Anne Shakespeare (or perhaps Agnes Shakespeare?) lived with her husband in London, rather than – as previously believed – only in Stratford. Interestingly, this discovery seems to "confirm" in a way portrayals of Anne in Shakespeare's fictional biographies: contemporary authors are reluctant to accept her marginalisation (and traditional characterisation), endowing her – somewhat contrary to the usual reading of Shakespeare's will (the second-best bed as not the best) – with much greater agency and significance. Matthew Steggle's (re-)discovery, widely commented on in the media and academic world, demonstrates how thirsty we are for knowledge about the life of "the greatest writer" and the extent to which this knowledge requires constant exploration and updating.

2025 is also significant in another respect – it saw the premiere of Chloé Zhao's Golden Globe-winning film *Hamnet* (2026), an adaptation of Maggie O'Farrell's equally renowned 2020 novel of the same name. Both the novel and the film are further 21st-century attempts at a slightly different reading of Shakespeare's biography, in which the key figure is the playwright's prematurely deceased son (see Branagh's 2018 film *All Is True* and comic book #19 "A Midsummer Night's Dream," *The Sandman*). Shakespeare's life and work, or his "spirit," are present in culture as a constant source of inspiration for the creation of ever-new popular and scholarly biographies, as well as life-writing in the broadest sense. This literature includes, alongside documentary texts, fictional works (films, novels, television series, etc.) based on or alluding to Shakespeare's life. Moreover, over 400 years after his death, Shakespeare "lives on" not only in biographical detail but also (and perhaps primarily) in his works, which are dynamically changing through adaptations and revisions of the canon, as well as in ever-new translations. Of course, the Polish contribution to the life of the Stratford Man is particularly important for us, due to the influence on Polish culture of the "polonisation" of Shakespeare (cf. the famous translation of Hamlet by Krystyn Ostrowski in the 19th century or the "Polonica" by Witold Chwalewik in the 20th century), the definition of national identity (Stanisław Wyspiański), theatrical and television adaptations of his works, Polish independent biographies (Władysław Tarnawski, Stanisław Hellsztyński) and biofiction (Tomasz Kowalski).

This year's conference is dedicated to the numerous scholarly and cultural manifestations of Shakespeare's "afterlives": the continuous living-on of Shakespeare and his works in contemporary culture. We ask ourselves what constitutes the phenomenon of this continuous existence, its nature, and its vitality. Although we know we will not receive a full and definitive answer to this question, we are not exempt from reflecting on it.

We invite Shakespeare scholars and creatives to submit proposals for papers that explore the following aspects of Shakespeare's biography and work in translation and the performing and visual arts:

Shakespeare's lives:

- the history of Shakespearean biographies
- Shakespearean "biopics"
- archival gaps, theoretical fever, alternative histories

Shakespeare's afterlives:

- Shakespeare and the anxiety of influence (Bloom)
- Shakespeare and Derridean hauntology
- spectral forms of creation: Shakespeare and translation as refraction, trace, trope, remnant/remains
- resurrecting Shakespeare: new adaptations and performances

Shakespeare and ghosts:

- early modern spirituality, the spirit of the age, the zeitgeist, the spirit of capitalism
- apparitions, nightmares, and spectres in Shakespearean oeuvre

Shakespeare and unpredictability:

- The Stratfordian "Black Swan": unpredictable events; the future of biography
- uncontemporary present: diagnoses of the future

The legacy of absence:

- tracing biography in literature
- Shakespeare therapy/ Shakespeare in therapy: psychoanalytic entanglements

PROGRAM / PROGRAMME

Biblioteka Profesora Jerzego Limona, Gdański Teatr Szekspirowski
Professor Jerzy Limon's Library, The Gdańsk Shakespeare Theatre
ul. W. Bogusławskiego 1, Gdańsk

Uwaga prelegenci: prosimy o prezentacje maksymalnie do 15 minut; na końcu każdej sesji będzie czas na dyskusję o zaprezentowanych referatach.

Dear Speakers, please make sure that your presentations are no longer than 15 mins.
At the close of each session there will be extra time for Qs and As.

23.04.2026

11.00 – Otwarcie konferencji: dr Anna Kowalcze-Pawlik, Prezeska PTS

11.10-12.10 – Rozmowa z tłumaczem Szekspira – Piotrem Kamińskim i redaktorką serii krytycznych tłumaczeń Szekspira, prof. dr hab. Anną Ceterą-Włodarczyk (UW)

Rzemiosło czy/i sztuka? O przekładzie w edycji krytycznej dramatów Williama Shakespeare'a

moderator/chair: Anna Kowalcze-Pawlik

12.10-12.20 – *przerwa kawowa*

12.20-14.35 – Książkowe żywoty Szekspira

moderator/chair: Jacek Fabiszak

12:20-12:35 - Julia Bednarczyk (UAM): Mangowe manifestacje barda z Avon. Postać Szekspira w *Jak wam się podoba* (1997) Matsuri Akino oraz *Siedmiu Szekspirów* (2009) Harolda Sakuishi

12:35-12:50 - Katarzyna Burzyńska (UAM): Queerowanie teatru Szekspirowskiego w powieści *Boy* Nicole Galland

12:50-13.05 - Tomasz Kowalski (UAM): "No to idź już, skoro musisz [...]. Wróć, kiedy zdołasz". Życie rodzinne Szekspira we współczesnych powieściach biograficznych

13:05-13.30 - Anna Kowalcze-Pawlik (UŁ): *Hamnet* jako seria przekładowa

13:30-13:40 - *przerwa kawowa*

12.20-14.35 – Książkowe żywoty Szekspira

moderator/chair: Jacek Fabiszak

13:40-13.55 - Klaudia Łączyńska (UW): Dzieła Williama Szekspira, w pogoni za rozumem

13:55-14.10 - Michał Pruszek (UG): Autor! Autor! Obecność Szekspira w literackich adaptacjach jego dramatów dla młodego czytelnika

14:10-14.25 - Anna Wołosz-Sosnowska (UŁ): Wizualne biografie. Szekspir w komiksie i narracji graficznej

14:25-14:55 - dyskusja i przerwa kawowa

14.55-16.20 – Żywoty bohaterów i aktorów Szekspira

moderator/chair: Anna Wołosz-Sosnowska

14:55-15:10 - Bartłomiej M. Gąsiorek (UW): Vitae Personae: Szekspir a żywotny model aktora totalnego

15:10-15:25 - Hanna Gęba (UW): Szekspirowska Złoźnica dwa wieki później – rozważania o XIX-wiecznym scrapbooku Henry'ego Forresta

15:25-15:40 - Anna Pietraszewska (UŁ): Archetyp Szekspirowskiego złoczyńcy na przykładzie Jago

15:40-15:55 - Jadwiga Śmielecka (UAM): Rodzinna korporacja jako reinkarnacja królestwa Leara we współczesnych adaptacjach

15:55-16:30 – dyskusja i podsumowanie pierwszego dnia konferencji

Wydarzenie towarzyszące:

18:00 – pokaz filmu „Hamnet” w reż. Chloé Zhao w Kino Kameralne Cafe (zakup biletów we własnym zakresie)

20:30 – moderowana dyskusja nt. filmu (Jacek Fabiszak, Anna Kowalcze-Pawlik, Tomasz Kowalski) – Sala Podwieszana Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego (wstęp wolny)

24.04.2026

11:00-12:00 – Wykład plenarny: prof. dr hab. Anna Cetera-Włodarczyk (UW)

Punkt przecięcia: o dziełach wspólnych Williama Shakespeare'a i Johna Fletchera

moderator/chair: Jacek Fabiszak

12.00-12.15 – *przerwa kawowa*

12.15- 13.00 – Żywoty Szekspira a sprawa polska

moderator/chair: Tomasz Kowalski

12:15-12:30 - Ludmiła Mnich (Uniwersytet w Siedlcach): Sonety Szekspira w tłumaczeniu Piotra Kondrata

12:30-12:45 - Violetta Wróblewska (UMK): Jak Szekspir oswajał ludowe demony
(na wybranych przykładach)

12:45-13:05 – *dyskusja i przerwa kawowa*

13:05-14:05 – Shakespeare's (after)lives in English

moderator/chair: Katarzyna Burzyńska

13:05-13:20 - Jacek Fabiszak (UAM): The Shakespeares: The child, the parent and biography on screen

13:20-13:35 - Metin Mert Özeke (UW): *Hamnet*: A metafictional farewell

13:35-13:50 - Ronan Paterson (Teeside University, UK): Shakesbollocks

13:50-14:05 - Aleksandra Skoczylas (UW): In search of genius: The sources of Shakespeare's creativity in contemporary biopics

14:05-14.30 – dyskusja i zakończenie konferencji: dr Anna Kowalcze-Pawlik

KSIĘGA ABSTRAKTÓW/ BOOK OF ABSTRACTS

Julia Bednarczyk

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Mangowe manifestacje barda z Avon. Postać Szekspira w *Jak wam się podoba* (1997) Matsuri Akino oraz *Siedmiu Szekspirów* (2009) Harolda Sakuishi

Adaptacje nie tylko reinterpretują sztuki Szekspira, ale też i życie samego dramaturga. Mangowych reinterpretacji szekspirowskich jest wiele, a część z nich przedstawia go jako bohatera. Moja analiza skupia się na dwóch takich tytułach: *Jak wam się podoba* (1997) Matsuri Akino oraz *Siedmiu Szekspirów* (2009) Harolda Sakuishi. W mandze Akino Szekspir jest postacią poboczną. Niemniej jednak, odgrywa kluczową rolę w podróży głównej bohaterki przez elżbietańską Anglię jako główny reżyser trupy teatralnej i szpieg na usługach królowej. Pomimo że utwór Akino skupia się na konwencji crossdressingu, wiele szekspirowskich aluzji pojawia się w narracji jako epizodyczne wątki. Następnie dają one narodziny sztukom, które Szekspir tworzy zainspirowany przygodami jego aktorów. *Siedmiu Szekspirów* (2009) rozprasza twórczość dramaturga na wiele postaci i wypełnia okres straconych lat z szekspirowskiej biografii. Mimo że Harold Sakuishi uczynił barda głównym bohaterem, narracja nie pokazuje Szekspira jako nadzwyczajnie uzdolnionego pisarza. Zamiast tego, uczy się on kunsztu pisarskiego od pozostałych postaci i ich wpływ jest przyczyną powstania szekspirowskich dzieł. W mojej prezentacji analizuję jaką rolę pełni japoński komiks w reinterpretacji biografii Szekspira. Na przykładzie obu tytułów pokazuję, że nie tylko podchodzą kreatywnie do życia dramaturga, ale też kwestionują tradycyjne wyjaśnienia jego twórczości.

Katarzyna Burzyńska

Wydział Anglistyki, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Queerowanie teatru szekspirowskiego w powieści *Boy* Nicole Galland

Powieść amerykańskiej autorki Nicole Galland pt. *Boy* wpisuje się w nurt nowej fikcji historycznej tworzonej przez kobiety, która (re)konstruuje i przywraca pamięci postaci nieobecne w oficjalnych, fallocentrycznych i cisheteronormatywnych zapisach historii. *Boy* jest fikcyjną biografią Alexandra Cooke'a, aktora trupy lorda szambelana, który z dużym prawdopodobieństwem był jednym z najwybitniejszych odtwórców ról kobiecych w teatrze William Szekspira. Przypuszcza się, że to właśnie dla niego Szekspir napisał role Rozalindy w *Jak wam się podoba* oraz Violi w *Wieczorze Trzech Króli*. Jeśli przyjąć rekonstrukcję historii zaproponowaną przez Galland, Alexander Cooke stworzył również pierwsze sceniczne kreacje *Lady Macbeth* i *Kleopatry*.

W powieści Galland Alexandrowi, nazywanemu „Sanderem”, towarzyszy przyjaciółka, a później partnerka, Joan Buckler. U progu dorosłości Sander obawia się nadchodzącej męskości, która może pozbawić go możliwości dalszego występowania na scenie w rolach kobiecych. Tymczasem ambitna Joan wiele oddałaby za możliwość korzystania z przywilejów, jakie w patriarchalnym świecie elżbietańskiej Anglii zapewnia męskość.

W swoim wystąpieniu proponuję odczytać powieść Galland w świetle wczesnonowożytnych konwencji komedii przebieranek (cross-dressing comedy) oraz szerzej zastanowić się nad niewyczerpanym queerowym potencjałem teatru Szekspira, który wielokrotnie interpretowano w perspektywie teorii performatywności płci. Powieść Galland z dużą pieczołowitością rekonstruuje historyczny kontekst epoki Szekspira, jednocześnie uchwytując to, co badacze określają mianem „queerowego osadu” (queer residue)¹ – śladu niejednoznaczności płciowej i erotycznej, który towarzyszył karierom chłopców-aktorów w teatrze elżbietańskim.

Jacek Fabiszak

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

The Shakespeares: The child, the parent and biography on screen

The paper is an attempt to look at three films related to Shakespeare's life and his oeuvre: Justin Kurzel's *Macbeth* (2015), Kenneth Branagh's *All is True* (2018) and Chloé Zhao's *Hamnet* (2025) as what they all share is a concern with a child – the former film brings in the death of the Macbeths' son and the latter two (biopics) highlight the significance of Shakespeare's son Hamnet and the boy's parents. The latter two also give voice to both Shakespeare's wife, Anne/ Agnes, and his daughters (Susanna and Judith), whereas in the former Lady Macbeth's feminine presence is not only seconded by the Weird Sisters but enhanced by the Sisters' daughters.

For reasons related to formal, generic and artistic decisions, the three films differ from each other and what connects them is Shakespeare and the motif of children. While the two biopics explore the short life of Shakespeare's son and how his death affected Anne, William, Susanna and Judith Shakespeare (mourning and its aftermath), one of them even titled with the boy's name, the adaptation of *Macbeth*, perhaps surprisingly, also highlights the relationship between the adults and children and how the latter affect the former, including the issue of grief and mourning (*Macbeth*, *Lady Macbeth*, *Macduff*, etc.). Perhaps one more connection can be found, this time more obviously between *Macbeth* and *Hamnet*: the grief experienced not only by the parent on losing their child, but also the child on losing their parent.

The paper will attempt to answer the following questions: why the motif of a (lost) child has appeared in three Shakespeare films (as defined by Hatchuel, 2004) within the scope of ten years (2015-2025), how it has been handled and how it has affected our understanding of Shakespeare's life on the one hand, and how it is perceived and construed today. Obviously, the answers will be far from definitive and satisfactory.

Bartłomiej M. Gąsiorek

Uniwersytet Warszawski

Vitae Personae: Szekspir a Żywotny Model Aktora Totalnego

Referat charakteryzuje wybrane osoby dramatu „Makbet” jako cząstkowe wzorce zachowań aktorskich, tworzące wspólnie model „aktora totalnego”. Bazę teoretyczną stanowi koncepcja Apollińskości i Dionizyjskości sformułowana przez Fryderyka Nietzschego w „Narodzinach Tragedii z Ducha Muzyki”, omówiona tutaj w kontekście antycznych źródeł dramatu i aktora dramatycznego. Argumentowane dwa nurty zostają porównane z założeniami rozprawy „Studium w Hamlecie” Stanisława Wyspiańskiego, a konkretniej opisaną tamże interpretacją Laertes a Hamleta jako kontrastujących symboli ‘starego’ i ‘nowego’ aktora. Dokonując syntezy obydwu teorii, analiza w referacie skupia się na uważnym czytaniu (close reading) wybranych fragmentów dramatu, by na przykładzie takich postaci jak Makbet, Makduf czy Malkolm zinterpretować wewnętrzne rozdarcie osób dramatu jako konflikt między nurtem dionizyjsko-laertańskim a apollińsko-hamletowskim. Charakterystyka postaci pozwala zobrazować zasady funkcjonowania „aktora totalnego”, cechującego się zarówno instynktownością jak i intelektualnym samopoznaniem. Referat oferuje tym samym nowe ujęcie interpretacyjne tragicznych bohaterów Makbeta oraz wgląd w możliwe rozwinięcie teoretyczne współczesnej sztuki aktorskiej o nowy model aktora.

Hanna Gęba

Uniwersytet Warszawski

Szekspirowska Złoźnica dwa wieki później – rozważania o XIX-wiecznym scrapbooku Henrego Forresta

William Szekspir oraz jego dzieła żyje i odżywiają w kulturze na niekończące się sposoby. Adaptacje teatralne, przedstawienia malarskiej, różnego rodzaju wytwory biograficzne lub pseudo biograficzne na temat życia dramaturga, woluminy rozpraw naukowych, pamiątki muzealne, a nawet teorie spiskowe.

Angielskie słowo 'Shakespeareana' określające wszelkie materiały kolekcjonerskie związane z renesansowym dramaturgiem pojawiło się już na początku XVIII wieku, a w XIX zyskało na popularności. Miłośnicy Szekspira zaczęli wytwarzać coraz więcej materialnych oznak swojego zainteresowania.

Jednym z rodzajów takich osobliwych pamiątek były scrapbooki – zeszyty pełne wyklejank, rysunków, zdjęć i tekstów. Henry R Forrest wraz z rodziną stworzył aż 75 (sic!) tomów scrapbooków związanych z Szekspirem.

W moim wystąpieniu chciałabym poświęcić szczególną uwagę jednemu z nich, który w całości dotyczy Poskromienia Złoźnicy i zastanowić się nad XIX recepcją jednej z najbardziej znanych Szekspirowskich bohaterek jaką jest Katarzyna Minola.

Anna Kowalcze-Pawlik

Uniwersytet Łódzki

Hamnet jako seria przekładowa

Prezentacja ukáže powieść *Hamnet* Maggie O'Farrell, jej adaptację sceniczną w reżyserii Eriki Whyman dla Royal Shakespeare Company (2023) oraz adaptację filmową z 2025 r. w reżyserii Chloé Zhao jako serię przekładową (w definicji Edwarda Balcerzana). Punktem wyjścia jest proste założenie, że każda z tych wersji stanowi akt interpretacji, negocjujący relacje między faktograficzną inspiracją – śmiercią syna Williama Shakespeare'a – a tekstem. Akt ten ma charakter iteracyjny, ale w ramach serii zmiana medium prowadzi nie tylko do przesunięcia sensów, ale i samych ram interpretacyjnych.

O ile powieść O'Farrell konstruuje w spekulatywnej biografii rodziny Shakespeare'ów emocjonalne doświadczenie żałoby przede wszystkim z perspektywy kobiecej, o tyle adaptacja teatralna przesuwa akcent na wspólnotowe przeżycie straty i performatywny wymiar pamięci, stając się przekładem żałoby jednostkowej na język teatralnego, wspólnotowego przeżycia. Projekt filmowy rozkłada akcenty w stronę transpozycji o charakterze globalnym, które jednak wpisują się w estetykę brytyjskiego „heritage cinema” i operują językiem filmowym, który ma na celu wywołanie żywych emocji, ale również nostalgii. W związku z tym *Hamnet*, jako zjawisko kulturowe, funkcjonuje nie jako pojedynczy tekst, lecz jako dynamiczny „łańcuch translacyjny”, w którym na rozmaite sposoby rezonują afekt, pamięć i kobiece doświadczenie.

Tomasz Kowalski

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

„No to idź już, skoro musisz [...]. Wróć, kiedy zdołasz”. Życie rodzinne Szekspira we współczesnych powieściach biograficznych

Powieści biograficznych o Szekspirze powstaje nieporównanie mniej niż adaptacji jego sztuk, a nawet gdy jego życie staje się przedmiotem twórczych dociekań, zazwyczaj skupiają się one na działalności artystycznej dramaturga w Londynie. Nie rozstrzygając, czy życie rodzinne Szekspira stanie się – choćby za sprawą filmu Chloe Zhao – kolejnym obszarem wzmożonej eksploracji, przyjrę się trzem powieściom, w których położono na nie większy niż zazwyczaj nacisk. Będą to: *Will* Christophera Rusha (2007), *The Secret Life of William Shakespeare* Jude'a Morgana (2012) oraz stanowiący literacką podstawę wspomnianego filmu *Hamnet* Maggie O'Farrell (2020). Różnią się one pod wieloma względami, takimi jak strategie narracyjne (np. Will wykorzystuje narrację pierwszoosobową, co nadaje mu charakter fikcyjnej autobiografii), punkty widzenia (perspektywa żony w *Hamnecie*) czy proporcje w ukazywaniu prywatnych i publicznych sfer życia dramaturga. Zarazem jednak łączy je ważna cecha: umożliwiają nie tylko spekulacje na temat wpływu biografii na twórczość, lecz także spojrzenie na kwestie związane z kryzysem męskości, rolami płciowymi, uprzywilejowaniem mężczyzn, relacją między pracą a życiem osobistym itp. Potwierdzają tym samym, że obraz Szekspira, jaki tworzy dana epoka, jest w pewnym stopniu odbiciem jej trosk, lęków i tęsknot.

Klaudia Łączyńska

Uniwersytet Warszawski

Dzieła Williama Szekspira, w pogoni za rozumem

Zwracając się do czytelników Pierwszego Folio w wierszowanej dedykacji towarzyszącej rycinie autora publikowanych dramatów, Ben Jonson, paradoksalnie, zaleca nam, aby nie poprzestawać na podziwianiu wizerunku dramaturga (Picture), lecz czytaniu jego dzieła (Book), które jest najlepszym odzwierciedleniem geniuszu autora. Konstatacja Jonsona zachęca do namysłu nad różnicą pomiędzy inwencją (wit) a intencją autora i do zadania pytania, czy dziś, po rozmaitych teoretycznych perypetiach autorskiej intencji, potrafimy dostrzec różnicę pomiędzy tymi dwoma pojęciami.

Ludmiła Mnich

Uniwersytet w Siedlcach

Sonety Szekspira w tłumaczeniu Piotra Kondrata

Referat będzie dotyczył nowego przekładu wszystkich sonetów Szekspira na język polski dokonanego przez Piotra Kondrata – aktora i tłumacza. Książka zawierająca cykl sonetów Szekspira w wersji oryginalnej oraz nowy przekład ukazała się w 2025 roku w wydawnictwie Uniwersytetu w Siedlcach. Tłumaczenie całego cyklu sonetów przez jednego autora jest o tyle istotne, iż oddaje dynamikę i złożoność przeżyć oraz uczuć podmiotu lirycznego, zachowując przy tym jedność wybranego przez tłumacza stylu oraz koncepcji tłumaczenia. Ciekawym a zarazem znaczącym faktem w tym przypadku jest tłumaczenie sonetów przez aktora, którego związana z Szekspirem biografia teatralna obejmuje już ponad ćwierć wieku. W referacie również zostanie przeanalizowany powrót do oryginalnej struktury sonetu szekspirowskiego w omawianym tłumaczeniu oraz próba wiernego odtwarzania struktury rytmicznej oryginału, którą możemy postrzegać jako nowatorską w tradycji polskich tłumaczeń sonetów Szekspira.

Metin Mert Özeke

Uniwersytet Warszawski

Hamnet: A Metafictional Farewell

From its very first scene, *Hamnet* introduces a variety of metafictional layers. William and Agnes meet abruptly, acting like performers who knowingly play parts in a predetermined story. Constant references to the Orpheus myth reinforce the narrative's metafictional infrastructure, as foreshadowing reminds the audience of the doomed actors' fate. Hamnet implicitly expresses his desire to act, while William is haunted by the existential pain of being a fictional character with the divine ability to create art. The frames are captured like a theatrical representation: scenes are performed on a single stage multiple times, with decorations changing to reflect the movie's universe. Therefore, the film is divided into two meta-theatrical pieces; the first prepares the audience for the final act, and the second is the metafictional farewell written by the father of Hamnet. The black door serves as a liminal bridge between historical reality and the immortalising space of the stage. Hamnet is the only actor who crosses it alone, as if stuck between stages of the universe, transcending his fictional identity to become a timeless inspiration. Agnes's metafictional touch to the actor who plays Hamlet concludes the final self-reflective element. Ultimately, to unpack the layers, one must start from the Bard who wrote Hamlet, then the Bard portrayed as a character within Hamnet, and lastly, William, who performs the Ghost to say farewell to the child written by the father. Here, "play-within-a-play" metafictionally dominates the stage and constitutes one of the most magnificent farewells in cinema.

Ronan Paterson

Teeside University, UK

Shakesbollocks

Approximately $\frac{1}{3}$ of what we think we know about the life of William Shakespeare is true, the other $\frac{2}{3}$ is not. Unfortunately people keep changing their minds as to which third is true.

The stuff which is not true is often so untrue that the only word which can do it justice is the word “bollocks”. Two thirds of what we think we know about William Shakespeare is bollocks. Some is Probably Bollocks, some is Definitely Bollocks, and some of it is Complete, Utter, Irredeemable Bollocks. But these three categories I intend initially to group together under the term “Shakesbollocks”.

This presentation looks at some of the “facts” and some of the stories about Shakespeare, and classifies them as either “Shakespeare”, true and verifiable, or “Shakesbollocks”, subdividing those into the three categories above, explaining why. Rude, noisy and irreverent, the presentation questions anything and everything we think we know, or have been taught or told, or at least as much of it as can fit into one short presentation.

But underlying the whole story of Shakespeare lie some simple, basic questions. Do we actually need to know about the author? And if we do, Why? What difference does it make?

Anna Pietraszewska

Uniwersytet Łódzki

Archetyp szekspirowskiego złoczyńcy na przykładzie Jago

W sztukach Williama Shakespeare'a zarysowane są bardzo konkretne wzorce osobowe (odbiegające oczywiście niejednokrotnie od ustaleń jungowskiej psychoanalizy). Jednym z nich jest archetyp złoczyńcy, pojawiający się w tragediach (np. Lady Macbeth, Edmund, Jago).

W swoim wystąpieniu zamierzam podjąć polemikę z tezami przedstawionymi przez J. Alberta Shepherd'a w pracy *The Self-Revelations of Shakespeare's Villains*, dotyczącymi konstrukcji postaci złoczyńców w dramatach Williama Shakespeare'a. Shepherd wskazuje, że bohaterowie tacy jak Edmund czy Jago ujawniają swoje motywy przede wszystkim w monologach, które dostarczają widzowi wiedzy o ich intrygach. Jednocześnie badacz twierdzi, że charakter szekspirowskich złoczyńców pozostaje niezmienny w całym przebiegu dramatu. Referat częściowo podważa tę tezę, wskazując na przykład postaci, której stan psychiczny i stosunek do własnych działań ulega przemianie.

Celem wystąpienia jest także zakwestionowanie przekonania, że szekspirowscy złoczyńcy oferują uboższy materiał interpretacyjny niż tragiczni bohaterowie, tacy jak Makbet czy Lear. Analiza wybranych postaci ukazuje złoczyńców jako bohaterów złożonych psychologicznie, obdarzonych inteligencją, sprytem i zdolnościami manipulacji. Referat przybliży sylwetkę Jago, jednego ze szczególnie wyrazistych antagonistów, wskazując na jego strategię działania oraz rolę monologu w ujawnianiu motywacji.

Michał Pruszek

Uniwersytet Gdański

Autor! Autor! Obecność Szekspira w literackich adaptacjach jego dramatów dla młodego czytelnika

Już od końca XVIII w. w umysłach zarówno znawców literatury, jak i amatorów okołoliterackich sensacji pojawiało się pytanie, czy Szekspir jest (jedynym) autorem przypisywanych mu sztuk. Dziś, w kontekście budowanego przez stulecia sceniczno-literacko-teoretycznego Szekspirowskiego uniwersum, można pokusić się o odwrócenie tego pytania i nadanie mu innego brzmienia: czy dramaty Szekspira mogą istnieć bez kontekstu ich autora? Czy Hamlet, Kupiec wenecki, czy Sen nocy letniej mogą funkcjonować w naszej świadomości w oderwaniu od figury i dziedzictwa ich twórcy? Czy możemy myśleć o Szekspirze, nie myśląc o Szekspirze?

Adaptacje dzieł Stratfordczyka na teksty przeznaczone dla młodego czytelnika nie tworzyłyby tak szeroko rozwiniętej gałęzi literatury dziecięcej i młodzieżowej, gdyby nie popularność samego dramaturga. Jego rozpoznawalność jest ważnym elementem tej grupy utworów. Elementem opierającym się zarówno na pozytywnych skojarzeniach z kulturą wysoką, jakie wywołuje postać Szekspira, jak i na daleko posuniętej gadzetyzacji tego twórcy.

Warto przyrzeć się różnym sposobom uobecniania autora tekstu wyjściowego w adaptacjach dramatów, temu, jaką rolę znajdują dla współczesni (choć nie tylko) pisarze: bohatera, komentatora, postaci historycznej, ogniwa łańcucha kulturowych powiązań. Zabiegi nowych twórców skłaniają do namysłu nad tym, czy świadczą one o ostatecznym triumfie czytelnika (interpretatora) nad Autorem, czy też o utrzymaniu Autora przy życiu, jako źródła witalnych literackich sił i inspiracji.

Aleksandra Skoczylas

Uniwersytet Warszawski

In Search of Genius: The Sources of Shakespeare's Creativity in Contemporary Biopics

This presentation explores the cinematic “afterlives” of William Shakespeare by analysing how three contemporary biopics, based on the screenplays written by Marc Norman and Tom Stoppard (*Shakespeare in Love*, 1993) Ben Elton (*All Is True*, 2018) and Chloé Zhao and Maggie O'Farrell (*Hamnet*, 2025) depict the sources of artistic genius. While historical records of the “Man from Stratford” remain sparse, these films fill the biographical void by projecting contemporary and traditional myths of creativity onto the playwright's life.

The analysis focuses on the three ways of portraying the sources of the playwright' inspiration. In *Shakespeare in Love*, creativity is portrayed as a mystical, romantic fire, whereas art is a literal translation of passion. This the success of Shakespeare's theatre is a “mystery” beyond human comprehension. By contrast, *All Is True* demystifies the artistic process, presenting creativity as an internalized search for understanding and self-recognition. Here, Will argues that his work comes from processing of every single conversation and book he ever encountered. Finally, *Hamnet* presents art as a means of channelling profound grief and paternal memory. Shakespeare discovers that his creative output is ultimately a desperate attempt to cope with the loss of his son.

Furthermore, this presentation examines how these films utilize or subvert the stereotypes of the “tortured genius.” The paper juxtaposes Will's ritualistic superstitions in *Shakespeare in Love* with his understanding of his talent as a “gift from God Almighty” in *All Is True*. The paper also addresses the recurring theme of collaborative or “stolen” creativity, ranging from Christopher Marlowe's plot suggestions for *Romeo and Juliet* to the suggestion that Shakespeare's sonnets were actually the work of his daughter, Judith. By exploring these fictionalized lives, we gain insight into our enduring cultural need to explain the “God-given mystery” of Shakespeare's canon.

Jadwiga Śmielecka

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Rodzinna korporacja jako reinkarnacja królestwa Leara we współczesnych adaptacjach

Referat poświęcony jest odradzaniu się systemu feudalnego i wynikającej z niego hierarchii w rodzinie we współczesnych adaptacjach *Króla Leara*. Analiza zagadnienia przeprowadzona zostanie na podstawie powieści Edwarda St. Aubyna *Dunbar* (2017) oraz serialu *Sukcesja* (2018-2023), w których struktura władzy w rodzinnej korporacji medialnej stanowi ekwiwalent królestwa.

W wystąpieniu wskazane będą strukturalne podobieństwa pomiędzy wybranymi adaptacjami a Szekspirowskim pierwowzorem oraz sposoby aktualizacji konfliktu władzy i dziedziczenia. W przypadku powieści szczególna uwaga poświęcona zostanie zmianom wprowadzonym przez autora w konstrukcji fabuły. W odniesieniu do serialu najistotniejsze będzie pokazanie, w jaki sposób analogiczne wykorzystanie motywów rodzinnych i tematyki władzy pozwala interpretować tę produkcję jako formę adaptacji, mimo braku bezpośrednich odniesień do dramatu. W analizie uwzględniony zostanie również współczesny kontekst polityczny, aby wskazać możliwe korelacje między omawianymi adaptacjami a realiami epoki, w której powstały. Celem referatu jest odpowiedź na pytanie o znaczenie takiego przeniesienia siedemnastowiecznej tragedii w nasze czasy oraz ukazanie, w jaki sposób fabuła *Króla Leara* realizować się może w wyobrażeniach o życiu współczesnych elit polityczno-finansowych.

Anna Wołosz-Sosnowska

Uniwersytet Łódzki

Wizualne biografie. Szekspir w komiksie i narracji graficznej

Postać Williama Szekspira nieustannie oddziałuje na wyobraźnię zbiorową, funkcjonując w dyskursie współczesnym nie tylko poprzez dorobek dramaturgiczny, lecz także jako konstrukt biograficzny. Życie prywatne autora, jego relacje interpersonalne oraz potencjalne źródła inspiracji stanowią przedmiot badań naukowych i artystycznych dociekań. Wobec deficytu faktów, narracje biograficzne, realizowane w literaturze oraz kinematografii, dążą do wypełnienia luk w życiorysie dramaturga. Interesującym polem badawczym w tym zakresie jest medium komiksowe, dokonujące specyficznej rekontekstualizacji postaci Szekspira.

Choć pełnoprawnych biografii poety w formie narracji graficznej jest niewiele (lub wręcz brakuje ujęć całościowych), Szekspir stosunkowo często pojawia się w nich jako bohater fikcyjny. Prezentowany jest on również w konwencji (super)bohaterskiej: w komiksach DC zadebiutował już w 1936 roku, a w uniwersum Marvela jako „The Bard” pojawił się w roku 1953. Współcześnie postać ta przyjmuje jeszcze bardziej zróżnicowane maski – od zamaskowanego bohatera w *No Holds Bard* (2022), po czczonego przez swoje postaci bóstwo w serii *Kill Shakespeare* (2010–2014). Przykłady te skupiają się na fragmentaryczności biograficznej sprowadzającej się do najbardziej rozpoznawalnych momentów i zdarzeń. Roland Barthes nazwał to zjawisko biografemami. Niniejsza prezentacja skupia się na analizie biografemów życia Szekspira w komiksie.

Violetta Wróblewska

Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu

Jak Szekspir oswajał ludowe demony (na wybranych przykładach)

Ponieważ jestem fascynatką folkloru i dramatów Szekspira, chętnie śledzę w nich wszelkie tropy ludowe. Zaintrygował mnie w związku z tym zaproponowany przez Państwa temat konferencji i zagadnienie - "Szekspir a duchy", w tym "Zjawy, zmory i upiory w twórczości Szekspira a nieprzewidywalność", gdyż jest szczególnie bliski moim badaniom. W związku z tym chciałabym zaproponować Państwu referat "Jak Szekspir oswajał zło, czyli ludowe demony". W swoim wystąpieniu zajęłabym się wybranymi postaciami demonicznymi wywodzonymi z europejskiej tradycji ludowej, a występującymi w dramatach angielskiego pisarza, takimi jak czarownica, dusza pokutująca, świetliki itp., aby pokazać, w jakim zakresie twórca wykorzystywał znane wątki wierzeniowe i dlaczego czynił je figurami zła (pokazując jego nieprzewidywalność). Nieco prowokacyjnie zadam też pytanie, czy Szekspir był pisarzem, czy też użytkownikiem folkloru, a nawet jego inspiratorem oraz popularyzatorem, także w innych krajach, o czym świadczą przeróbki i tłumaczenia jego dzieł w Polsce. Jednym słowem, czy demonologia przez niego wykorzystana w literaturze okazała się nie tylko tworzywem, ale też źródłem utrwalającym wierzenia w demony jako formy zła i inspirującym innych do ich powielania. Wykorzystam w swych rozważaniach teorię Marii Janion z jej pracy „Wobec zła”.

BIOGRAMY-BIOS

Julia Bednarczyk

Studentka pierwszego roku filologii angielskiej drugiego stopnia na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza. Do jej zainteresowań badawczych należą adaptacje szekspirowskie, crossdressing, Frankenstein i Azja Wschodnia. Jej praca magisterska będzie się skupiać na queerowych i feministycznych manifestacjach crossdressingu w sztukach elżbietańskich.

Wystąpiła na studenckiej konferencji „Reading Spells — Fantasy, identity politics, and the place of the fantasy genre in the 21st century,” prezentując temat „Juliet’s Fate Retold: The Potential of Young Adult Fantasy as Adaptations Based on Bright Smoke, Cold Fire.” Swoją pracę licencjacką, „Shakespeare’s heroine in disguise for a new audience: how shōjo manga portrays the Shakespearean convention of crossdressing based on Maturi Akino’s *As You Like It* (1997),” przedstawiła podczas Research Day na Wydziale Anglistyki UAM.

Katarzyna Burzyńska

Prof. UAM dr hab. Katarzyna Burzyńska – profesor uczelni na Wydziale Anglistyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Prowadzi zajęcia z zakresu przekładu, studiów kulturowych oraz wczesnonowożytnego dramatu angielskiego. Jej zainteresowania badawcze obejmują studia (eko)feministyczne i wegańskie, studia genderowe i queerowe, cielesność kobiety w ciąży i macierzyństwo we wczesnonowożytnym dramacie angielskim. W 2016 roku opublikowała *The Early Modern (Re)discovery of ‘Overhuman’ Potential: Marlowe’s and Shakespeare’s Over-reachers in the Light of Nietzsche’s Philosophy*. Jej najnowsza monografia pt. *Pregnant Bodies from Shakespeare to Ford* została opublikowana w serii Routledge Studies in Literature and Health Humanities. Publikowała na temat transformacyjnego charakteru doświadczenia ciąży i jego powiązań z wczesnonowożytnymi koncepcjami podmiotowości, rasy oraz płci. Monografia oraz inne publikacje są rezultatem zakończonego już projektu badawczego pt. „Sir, she came in great with child, and longing”: fenomenologia ciąży w angielskim dramacie wczesnonowożytnym (Miarka za miarkę, 2.1.96) finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki (nr UMO-2017/27/B/HS2/00089).

Bartłomiej M. Gašiorek

Od 2024 roku absolwent studiów amerykańskich na Uniwersytecie Warszawskim. Obecnie odbywa studia drugiego stopnia na kierunku Filologia Angielska, ze specjalizacją w literaturze i kulturze. Jego zainteresowania badawcze obejmują między innymi Europejskie i Amerykańskie nurty literatury gotyckiej, Czarny Romantyzm, oraz twórczość Edgara Allana Poe’a. W roku 2023 był jednym ze stypendystów Stypendium Rektora Uniwersytetu Warszawskiego.

Hanna Gęba

Doktorantka Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych i absolwentka kierunku ‘Artes Liberales’ na Uniwersytecie Warszawskim. Członkini Polskiego Towarzystwa Szekspirowskiego. Dzięki Konkursowi Mobilność Studentów UW organizowanym przez IDUB odbyła trzymiesięczną wizytę akademicką w Instytucie Szekspirowskim w Stratford-upon-Avon. Jej głównym zainteresowaniem naukowym jest kobiecość i cielesność w dziełach Szekspira. Swoją pracę licencjacką poświęciła motywowi laktacji, a planowany projekt doktorski dotyczy cielesności bohaterów nazywanych “złościami” w angielskim dramacie renesansowym.

Jacek Fabiszak

literaturoznawca, dr hab. nauk humanistycznych, profesor uczelni i kierownik Zakładu Badań nad Tekstami Kultury Wydziału Anglistyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Ukończył filologię angielską na UAM, gdzie od początku swojej kariery akademickiej prowadzi zajęcia i badania naukowe. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół studiów nad Szekspirem i teatrologii.

Tomasz Kowalski

Dr nauk humanistycznych, adiunkt w Katedrze Teatru i Sztuki Mediów na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Jego zainteresowania naukowe obejmują przede wszystkim problematykę związaną z życiem i twórczością Williama Shakespeare'a oraz jej różnymi adaptacjami. Zajmuje się także polskim teatrem współczesnym. Autor książek *William Shakespeare: fikcja w biografiiach, biografia w fikcjach* (2018) i *W.H. Auden – szekspirolog i librecista* (2019).

Anna Kowalcze-Pawlik

Dr nauk humanistycznych, tłumaczka, anglistka, adiunktka w Katedrze Amerykanistyki i Mass Mediów, WSMiP UŁ; na Uniwersytecie Łódzkim pełni również funkcję zastępczyni redaktorek naczelnych *Multicultural Shakespeare*. Prezeska Polskiego Towarzystwa Szekspirowskiego, członkini seminarium ESRA działającego przy Europejskich Festiwalach Szekspirowskich.

Klaudia Łączyńska

Dr hab., prof. UW: anglistka, tłumaczka, wykładowczyni na Wydziale „Artes Liberales” Uniwersytetu Warszawskiego. Autorka nagrodzonej przez „Literaturę na Świecie” monografii *Echo i Narcyz. Rzecz o języku upadłym w poezji Andrew Marvella* (2016). Prowadzi zajęcia na temat literatury i kultury angielskiego Renesansu, wczesnonowożytnego i współczesnego dramatu angielskiego, teorii literatury i przekładu literackiego. W roku 2023/24 jako visiting lecturer prowadziła wykłady i zajęcia Introduction to the Language, Literature and Culture of Poland na Uniwersytecie w Cambridge (Faculty of Modern and Medieval Languages and Linguistics).

Ludmiła Mnich

Dr hab., profesor uczelni w Instytucie Językoznawstwa i Literaturoznawstwa w Uniwersytecie w Siedlcach. Jej zainteresowania badawcze i naukowe koncentrują się na recepcji teoretycznej twórczości Szekspira w kulturze rosyjskiej i ukraińskiej. Jest autorem monografii Шекспир в русской теории первой половины XX века (Szekspir w teorii rosyjskiej pierwszej połowy XX wieku, Siedlce 2019). Jej badania dotyczą również historii działalności Ukraińskiego Towarzystwa Szekspirowskiego na emigracji (1957–1990). Prowadzi wykłady monograficzne dotyczące recepcji Szekspira w kulturze współczesnej. Jej publikacje przedstawiają również zagadnienia dotyczące symboliki liczb w literaturze, intertekstualności, dialogu kultur oraz pojęć „inny” i „inność” w literaturze współczesnej. Jest współautorem przedmowy do nowego tłumaczenia sonetów Szekspira (William Shakespeare, *Sonet*. Przekład Piotr Kondrat, Siedlce 2025).

Metin Mert Özeke

is a Master's degree student at the University of Warsaw, currently completing my research on meta-narratives. I hold a Bachelor's degree in English Language and Literature from Atılım University, where my graduation thesis explored postmodern narration strategies. My academic work consistently focuses on the boundary between fictionality and reality, exploring the ontological horizons of fictional universes and their correlations to the actual world. Beyond my primary research, I serve as a peer reviewer for the King's College London Philosophy Society, contributing to the critical evaluation of philosophical discourse.

Additionally, I am a content writer for a local arts magazine, where I analyse the intersections of literature, cinema, and fine arts. My current research interests include historiographic metafiction and the evolution of the "Author-function" in cinema. For your reference, I am attaching the link to the local arts magazine: <https://artilop.co/author/mert-ozeke/>

Ronan Paterson

has been an actor, director, writer and academic for decades, specialising in the plays of Shakespeare. His performances and productions having travelled to several countries in Europe. He has been published widely, spoken at conferences all over Europe, Africa and Asia, and taught practical classes and workshops for groups ranging from Young Offenders in an English prison to producers and directors at China Central Television. He has now retired from his formal academic role, most recently as a Principal Lecturer at Teesside University in England, and can now start saying the things he was too polite to say when he had an official position to keep up.

Anna Pietraszewska

Studentka III roku Twórczego pisania na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego. Współautorka projektu poświęconego życiu prof. Stefanii Skwarczyńskiej, realizowanego pod patronatem Katedry Teorii Literatury. Obecnie pracuje na pracę licencjacką poświęconym archetypowi złooczyńcy w tragediach W. Shakespeare'a.

Michał Pruszek

pracuje na Uniwersytecie Gdańskim. Doktor literaturoznawstwa, filmoznawca, dydaktyk w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego. Członek zespołu specjalistów przy Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

Aleksandra Skoczylas

Studentka studiów magisterskich na kierunku filologia angielska na Uniwersytecie Warszawskim. Jej zainteresowania badawcze obejmują literaturę brytyjską oraz jej współczesne adaptacje filmowe. Szczególnie interesuje się sposobami reinterpretowania kanonu literackiego w kulturze audiowizualnej, w tym filmowymi biografiami twórców oraz narracjami dotyczącymi autorstwa i geniuszu. W swoich badaniach koncentruje się również na relacji między faktami historycznymi a ich fikcjonalizacją w kulturze popularnej.

Jadwiga Śmielecka

Absolwentka wiedzy o teatrze na Uniwersytecie imienia Adama Mickiewicza w Poznaniu. Obecnie studentka studiów magisterskich na kierunku filologia polska. Naukowo interesuje się podmiotowością pozaludzką w teatrze dla dzieci i młodzieży.

Anna Wołosz-Sosnowska

Asystentka w Instytucie Anglistyki Uniwersytetu Łódzkiego. Obroniła doktorat na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu "From Page to Panel - Comic Book Adaptations of William Shakespeare's Plays". Publikowała artykuły na temat adaptacji komiksowych sztuk Szekspira („Comics As Creative Inspiration For Performative Art Forms” w *Litteraria Pragensia* 2020; „Próby przedstawienia solilokwium w języku komiksu na przykładzie „Być albo nie być” w Hamlecie Williama Szekspira”, monografii pod redakcją Jana Grzanki i Marty Gibińskiej, 2023; redagowała przypisy do numeru 4 komiksu *Kill Shakespeare Backstage Edition*, 2015).

W 2025 została członkinią jury konkursu *Graphic Shakespeare Competition* organizowanego przez Yukari Yoshiharę. Jest członkinią Stowarzyszenia Nauczycieli Akademickich Filologii Angielskiej (PASE), Polskiego Towarzystwa Szekspirowskiego, *European Shakespeare Research Association* (ESRA) oraz członkinią-założycielką *Comics Studies Society*. Jest także sekretarzem czasopisma *Polish Journal of English Studies*.

Violetta Wróblewska

Profesorka nadzwyczajna w Instytucie Nauk o Kulturze Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Zajmuje się folklorem tradycyjnym i współczesnym, związkami folkloru i literatury oraz kulturą i literaturą dziecięco-młodzieżową. Jest autorką licznych haseł z zakresu kultury i literatury ludowej w internetowej encyklopedii *Sensualność w kulturze polskiej* (2015), red. Włodzimierz Bolecki, w *Słowniku polskiej krytyki literackiej 1764-1918: pojęcia, terminy, zjawiska, przekroje* (2016), red. nauk. Józef Bachórz, Grażyna Borkowska, Teresa Kostkiewiczowa, Magdalena Rudkowska i Mirosław Strzyżewski, oraz haseł w *Słowniku polskiej bajki ludowej* (2018), którego jest pomysłodawczynią i redaktorką. Wersja słownika on-line słownika (*Polska bajka ludowa. Słownik*; <http://bajka.umk.pl/>) oraz wersja papierowa powstały w ramach grantu NPRH, którego była kierowniczką i główną wykonawczynią (w latach 2015-2018). Publikowała swe artykuły (ponad 150) w licznych czasopismach i pracach zbiorowych. Ponadto jest autorką 4 monografii, w tym 2 z zakresu literatury ludowej (*Polska bajka nowelowa (źródła – wątki konwencje)*, 2007; *Tabu w polskiej bajce ludowej. Studium folklorystyczne*, 2024) i 2 literatury dziecięcej (*Przemiany gatunkowe polskiej baśni literackiej XIX i XX wieku*, 2003; „*Od potworów do znaków pustych*”. *Ludowe demony w polskiej literaturze dla dzieci*, 2014), oraz redaktorką bądź współredaktorką 10 monografii zbiorowych. Współredagowała również monograficzne numery czasopism, m.in. „*Litteraria Copernicana*” „*Literatura Ludowa*”, „*Łódzkie Studia Etnograficzne*”. Brała czynny udział w licznych polskich i międzynarodowych konferencjach naukowych, niektóre z nich współorganizowała z ośrodkami polskimi i zagranicznymi. Ma na swym koncie także publikacje dotyczące związków polskich bajek ludowych z twórczością Szekspira – artykuł „*Wątek Króla Leara w polskiej tradycji ludowej i literackiej*” ([w:] *Ślady Szekspira. Jego dzieło w literaturze i teatrze*, red. Stankiewicz-Kopeć M., Zabawa K., Kraków 2018) oraz słownikowe hasło „*Król Lear*” w naukowym „*Słowniku polskiej bajki ludowej*” (zob. <https://bajka.umk.pl/slownik/lista-hasel/haslo/?id=88>).

